

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

วารสารเป็นแหล่งข้อมูลแหล่งแรกที่ทำให้ความรู้ใหม่ ๆ และทันสมัยไม่ว่าจะเป็นผลของการค้นคว้า วิจัย ทฤษฎีและการค้นพบใหม่ ๆ แนวโน้ม ความคิดเห็น ยั่ว ข้อมูลทางสถิติ ประกาศ จดหมายโต้ตอบ การโฆษณา ผลิตภัณฑ์หรือบริการอื่น ๆ วารสารแต่ละประเภทย่อมมีความสำคัญกับผู้อ่านซึ่งอย่างน้อยที่สุดก็ผู้อ่านซึ่งทำงานเกี่ยวข้อง หรือมีงานอดิเรกสัมพันธ์กับเนื้อหาของวารสารประเภทนั้น ๆ วารสารจึงเป็นสิ่งที่มีค่าที่สำคัญของห้องสมุด และไม่มีห้องสมุดแห่งใดในปัจจุบันที่ดำเนินงานโดยปราศจากวารสาร (พรธศิมล กุลบุญ : 2)

ในการดำเนินงานวารสารในห้องสมุดนั้น บรรณารักษ์ไม่เพียงแต่ตัดสินใจว่าต้องการบอกรับวารสารชื่อใดบ้าง แต่ยังต้องพิจารณาถึงการคัดเลือกและการให้บริการด้วย เป็นต้นว่าวารสารชื่อใดควรเก็บในรูปแบบไมโครฟิล์ม ชื่อใดควรเก็บรักษาต้นฉบับไว้ หรือชื่อใดควรใช้วิธีการยืมระหว่างห้องสมุด (Foster 1968 : 144) ซึ่งในการพิจารณาเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว จำเป็นต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้เป็นสำคัญ

สำหรับวิธีที่จะช่วยให้บรรณารักษ์ทราบความต้องการของผู้ใช้อาจทำได้หลายวิธี ได้แก่ การศึกษาการใช้ การศึกษาผู้ใช้และการวิเคราะห์การอ้างอิง ซึ่งวิธีการเหล่านี้มีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกันไป กล่าวคือ การศึกษาการใช้ ซึ่งวัดจากการใช้ภายในห้องสมุดและสถิติการยืมที่ห้องสมุดเก็บรวบรวมไว้ สามารถแสดงให้เห็นถึงสภาพและปริมาณการใช้วารสารจริงในช่วงเวลาหนึ่ง แต่วิธีนี้มีข้อจำกัดคือ วารสารที่ผู้ใช้หยิบออกมาจากชั้นอาจเป็นวารสารที่ผู้ใช้พิจารณาแล้วพบว่าไม่มีคุณค่า (Griscom 1983 : 36) หรือมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ หรือผู้ยืมวารสารไปอาจไม่ได้อ่านก็ได้ นอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาการใช้วารสารเฉพาะที่มีอยู่ในห้องสมุดเท่านั้น ไม่ใช่วารสารทั่วไปทั้งหมดที่มีคุณค่าต่อผู้ใช้ สำหรับการศึกษาผู้ใช้นั้นอาจทำได้โดยการส่งแบบสอบถามไปยังผู้ใช้ ซึ่งข้อมูลที่ได้อาจเป็นประโยชน์ในแง่ที่แสดงหรือยืนยันให้เห็นถึงวิธีการใช้วารสารและวารสารที่มีการใช้ แต่ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับทัศนคติ วัตถุประสงค์ และความร่วมมือของ

ผู้ใช้ในการตอบแบบสอบถามเป็นสำคัญ (Mc Cain 1981 : 258) ส่วนการวิเคราะห์การอ้างถึง นั้น เป็นวิธีที่นิยมกันมาก และมีผู้ประยุกต์ใช้ต่าง ๆ กัน วิธีนี้เป็นการนับว่าวารสารชื่อหนึ่ง ๆ ได้รับความอ้างถึงไว้ในสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มากน้อยเพียงใดสถิติที่ได้จากการอ้างถึงสามารถนำมาจัดลำดับความถี่ และทำรายชื่อวารสารหลักได้ การวิเคราะห์การอ้างถึงมีข้อจำกัดเช่นเดียวกับวิธีการอื่น ดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือผู้อ่านอาจไม่ได้อ้างถึงงานทุกรายการที่อ่าน หรือไม่ได้อ่านงานทุกรายการที่อ้างถึง หรือรายการที่นิยมอ่านมักเป็นรายการที่ผู้ใช้หาได้สะดวก และอาจมีเอกสารหลายรายการที่สำคัญ ๆ แต่ไม่ได้รับการอ้างถึง ทั้งนี้เพราะไม่มีในห้องสมุด (ประภาวดี สืบสนธิ์ 2524 : 142) อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์การอ้างถึงสามารถแสดงถึงการใช้อวารสารของผู้ใช้ได้ทางหนึ่ง ทั้งนี้โดยการยอมรับข้อสรุปเบื้องต้นว่า ในการอ้างถึงเอกสารเรื่องใด ผู้อ้างจะต้องใช้อเอกสารเรื่องนั้นไม่มากก็น้อย (Bath University : 2)

ในระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธราชันั้น ได้ใช้การศึกษาในลักษณะยุติการล่อนที่บูรณาการ* เนื้อหาวิชาเข้าด้วยกันเรียกว่า "ยุติวิชา" ที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง ในยุติวิชาหนึ่ง ๆ มีสื่อหลักประกอบด้วย เอกสารการสอนยุติวิชา แบบฝึกหัด ปฏิบัติและเทปตลับประจำยุติวิชา โดยมีคณะกรรมการกลุ่มผลิตยุติวิชาเป็นผู้รับผิดชอบในการผลิต และมีศูนย์บรรณสารสนเทศเป็นแหล่งสำคัญในการศึกษาค้นคว้าและวิจัยประกอบการผลิตยุติวิชา

ศูนย์บรรณสารสนเทศทำหน้าที่เป็นห้องสมุดกลางของมหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์รวมข่าวสาร ข้อมูลทางวิชาการ ที่อยู่ในรูปสื่อผสม เพื่อการศึกษาค้นคว้าและวิจัยประกอบการผลิตยุติวิชาในสาขาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย ตลอดระยะเวลาที่ศูนย์บรรณสารสนเทศก่อตั้งมาพร้อมกับมหาวิทยาลัย (5 กันยายน 2521) ได้พยายามดำเนินการจัดหาทรัพยากรห้องสมุดประเภทต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่กลุ่มผลิตยุติวิชามาโดยตลอด สำหรับการจัดหาและให้บริการวารสารนั้น เพิ่งดำเนินการเมื่อก่อตั้งมหาวิทยาลัยได้ 2 ปี (พ.ศ. 2523) วารสารที่มีอยู่แล้วยังมีเพียงจำนวนน้อย ไม่เพียงพอแก่ความต้องการใช้ ทำให้กลุ่มผลิตยุติวิชาต้องไปวารสารจาก

*บูรณาการ (Integration) หมายถึง การผสมผสานเนื้อหาสาระทางวิชาการของยุติวิชาให้เป็นกลุ่มและหมวดหมู่ ที่เอื้อต่อการที่ผู้เรียนสามารถประมวลและประยุกต์ความรู้ไปใช้ได้และง่ายต่อการที่จะศึกษาด้วยตนเอง

ห้องสมุดแห่งอื่น ซึ่งเป็นการไม่สะดวก ทั้งนี้เพราะห้องสมุดส่วนใหญ่มีนโยบายไม่อนุญาตให้ยืมวารสารออกนอกห้องสมุด ประกอบกับขณะนี้ศูนย์บรรณสารสนเทศยังไม่มียุทธศาสตร์ที่แน่นอนในการดำเนินงานวารสาร รวมทั้งได้มีการเปลี่ยนตัวบุคคลผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตลอดเวลา จนกระทั่งปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงมาแล้วถึง 4 ครั้ง ทำให้ผู้ที่เพิ่งเข้ามารับผิดชอบงานวารสาร ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเรียนรู้และฝึกฝนการปฏิบัติงานประจำ และยังไม่มีโอกาสในการกำหนดแนวทางและนโยบายในการดำเนินงานที่แน่นอน แต่จะมีลักษณะเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามากกว่า นอกจากนี้ศูนย์บรรณสารสนเทศยังไม่เคยมีการศึกษาถึงความต้องการใช้วารสารของผู้ใช้ด้วยวิธีวิจัยใด ๆ มาก่อน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิเคราะห์การอ้างอิงวารสาร โดยเลือกศึกษาจากเอกสารการสนทนาคู่วิจัยของมหาวิทยาสัสสโลโยทัยธรรมมาธิราช และคาดหวังว่าผลของการวิจัยซึ่งจะทำให้ทราบถึง รายชื่อ ขอบเขตเนื้อหาวิชา อายุ และภาษาของวารสารที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด จะเป็นประโยชน์และสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานวารสารของศูนย์บรรณสารสนเทศด้านการคัดเลือก การจัดหา และการจัดเก็บ ให้สอดคล้องกับสภาพการใช้ของกลุ่มผลิตคู่วิจัย มหาวิทยาสัสสโลโยทัยธรรมมาธิราชได้ รวมทั้งเป็นประโยชน์ในการให้บริการทรัพยากรนี้และสาระสังเขปแก่ผู้ใช้ โดยคัดเลือกรายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดมาจัดทำ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา รายชื่อ ความถี่ ขอบเขตเนื้อหาวิชา อายุและภาษาของวารสารที่ได้รับการอ้างอิงในเอกสารการสนทนาคู่วิจัยของมหาวิทยาสัสสโลโยทัยธรรมมาธิราช
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิงในเอกสารการสนทนาคู่วิจัยกับรายชื่อวารสารที่มีอยู่ในศูนย์บรรณสารสนเทศ มหาวิทยาสัสสโลโยทัยธรรมมาธิราช

แนวเหตุผล

การวิเคราะห์การอ้างอิงวารสารเป็นการศึกษาการอ้างอิงวารสารที่ปรากฏในเชิงอรรถหรือรายการเอกสารอ้างอิงหรือบรรณานุกรมของงานเขียนประเภทต่าง ๆ โดยมีการรวบรวม แลงนับ วิเคราะห์การตีความเกี่ยวกับวารสารที่ได้รับการอ้างอิง ซึ่งได้แก่ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ขอบเขตเนื้อหา ภาษา สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ โดยอาศัยวิธีทางสถิติ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์การอ้างอิงเป็นหลัก การวิเคราะห์การอ้างอิงวารสารสามารถแสดงให้เห็นถึงการใช้

วารสารของผู้ใช้ได้ ทั้งนี้เนื่องจากการที่ผู้เขียนคนใดอ้างถึงวารสารชื่อหนึ่ง ๆ เขาย่อมมิได้ใช้ และพิจารณาเห็นแล้วว่า มีคุณค่าควรแก่การนำมาอ้างไว้ในงานเขียนของตน ซึ่งผลของการวิเคราะห์การอ้างถึงวารสารสามารถนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานวารสารในห้องสมุดได้ โดยนำผลที่ได้รับมาเป็นข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการคัดเลือก การจัดหา การบอกรับ การตัดเก็บและการเย็บเล่มวารสารได้ นอกจากนี้ยังสามารถนำมาจัดบริการอื่น ๆ เช่น การทำบรรณานุกรมเลือกสรร โดยนำเอาบทความหรือชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างถึงมากที่สุดมาจัดทำดรรชนี สาระสังเขป เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มีขอบเขตครอบคลุมการอ้างถึงวารสารวิทยาการที่ปรากฏในบรรณานุกรมหรือเชิงอรรถ หรือหนังสือประกอบการค้นคว้าหรือแหล่งที่มา ของเอกสารการสอนชุดวิชาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ทุกสาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ และสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ ทั้งนี้ยกเว้นสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ เนื่องจากมีผู้ศึกษาแล้ว (วรรณย์ สุนทรวิจิตร 2527 : 1-217)

สำหรับเอกสารการสอนชุดวิชาที่ใช้เป็นประยาคกรนั้น เป็นเอกสารการสอนชุดวิชาที่ผลิตตั้งแต่ภาค 1 ปีการศึกษา 2523 อันเป็นปีการศึกษาแรกที่เปิดการสอน จนถึงภาค 2 ปีการศึกษา 2526 ซึ่งเป็นปีล่าสุดที่ผลิตเอกสารการสอนชุดวิชาที่สมบูรณ์ครบถ้วน รวมจำนวนทั้งสิ้น 79 ชุดวิชา คิดเป็นจำนวนหน่วยได้ 1,185 หน่วย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเรื่องราวและแบบวิธีวิเคราะห์การอ้างถึงจากงานวิจัยและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบบันทึกการวิเคราะห์การอ้างถึงวารสารของเอกสารการสอนชุดวิชา เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล เรียกว่า "แบบบันทึกการอ้างถึงวารสารของเอกสารการสอนชุดวิชา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์" ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ตอน คือ ตอนแรกบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับเอกสารการสอนชุดวิชา ได้แก่ รหัสชุดวิชาซึ่งใช้แทนชื่อเอกสารการสอนชุดวิชา หน่วยที่ของเอกสารการสอนชุดวิชาและปีที่พิมพ์ ตอนที่สองบันทึกรายละเอียด

เกี่ยวกับวารสารที่ได้รับการอ้างอิง ได้แก่ ชื่อบทความ ชื่อวารสาร ขอบเขตเนื้อหา ภาษา และ ปีที่พิมพ์

3. ทดลองแบบบันทึกที่สร้างขึ้นในข้อ 2 โดยลุ่มตัวอย่างเอกสารการสอนชุดวิชา 1 ชุด นำมาวิเคราะห์การอ้างอิงวารสาร

4. บันทึกการอ้างอิงวารสารที่ปรากฏในบรรณานุกรม หรือเชิงอรรถ หรือหนังสือ ประกอบการค้นคว้า หรือแหล่งที่มาของเอกสารการสอนชุดวิชาแต่ละรายการลงในแบบบันทึกการอ้างอิงวารสาร ซึ่งแบบบันทึก 1 ชุด ใช้สำหรับการอ้างอิง 1 รายการ สำหรับบทความเดียวกันในวารสารชื่อเดียวกัน ได้รับการอ้างอิงในเอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยเดียวกันมากกว่า 1 ครั้ง ให้นับการอ้างอิงเพียง 1 ครั้ง ส่วนบทความเดียวกันในวารสารชื่อเดียวกันได้รับการอ้างอิงในเอกสารการสอนชุดวิชามากกว่า 1 หน่วย ให้นับจำนวนการอ้างอิงตามที่ปรากฏอยู่ในเอกสารชุดวิชาหน่วยนั้น ๆ

5. วิเคราะห์การอ้างอิงวารสารจากแบบบันทึกการอ้างอิงวารสาร ฯ โดยใช้วิธีการ ดังนี้

5.1 ศึกษารายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิง โดยการแจกแจงความถี่ของรายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิงและขีดรอยคะแนน

5.2 ศึกษาขอบเขตเนื้อหาของวารสารที่ได้รับการอ้างอิง โดยใช้วิธีการจำแนกเนื้อหาของวารสารตามระบบการจัดหมู่หนังสือหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (LIBRARY OF CONGRESS CLASSIFICATION)

5.3 ศึกษาอายุของวารสารที่ได้รับการอ้างอิง โดยใช้ปีที่พิมพ์วารสารที่ปรากฏในการอ้างอิงแต่ละรายการเป็นข้อมูลหลักในการวิเคราะห์ และใช้วิธีการแบ่งกลุ่มอายุของเอกสารตามหลักของลาบอร์และฮาลเพอริน (La Borie and Halperin 1976 : 278-280) ซึ่งแบ่งไว้ 5 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มอายุ 0 ถึง 5 ปี
2. กลุ่มอายุ 6 ถึง 10 ปี
3. กลุ่มอายุ 11 ถึง 15 ปี
4. กลุ่มอายุ 16 ถึง 20 ปี
5. กลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไป

5.4 ศึกษาภาษาของวารสาร โดยวิเคราะห์จากชื่อของวารสารว่าเป็นภาษาใดเป็นเกณฑ์ ถึงแม้ว่าชื่อผู้เขียนบทความจะเป็นภาษาอื่นก็ตาม ทั้งนี้ได้จำแนกภาษาของวารสารที่ได้รับการอ้างอิงออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. ภาษาอังกฤษ
3. ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ (ระบุชื่อภาษา)

5.5 ศึกษาเปรียบเทียบรายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิงในเอกสารการสนทนุติวิทยากับรายชื่อวารสารที่มีอยู่ในศูนย์บรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

5.6 วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลโดยวิธีทางสถิติ ได้แก่

1. การแจกแจงความถี่
2. การหาค่าร้อยละโดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการใชวารสารในการเขียนเอกสารการสนทนุติวิทยาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2. ผลการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับบรรณารักษ์ ศูนย์บรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในการดำเนินงานเกี่ยวกับวารสาร อันได้แก่ การคัดเลือก การจัดหาและการจัดเก็บ ให้สอดคล้องกับสภาพการใช้ของผู้เขียนเอกสารการสนทนุติวิทยา รวมทั้งเป็นประโยชน์ในการให้บริการตวรรษนี้และสาระส่งเขบแก่ผู้ใช้ โดยคัดเลือกรายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิงมาจัดทำ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

วารสาร หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นส่วนต่อเนื่องกันพร้อมทั้งระบุหมายเลขประจำฉบับและวันเดือนปีที่ออก ตั้งใจออกต่อเนื่องตลอดไป ประกอบด้วยบทความหลายบทความในแต่ละฉบับ

การอ้างอิงวารสาร หมายถึง รายการวารสารที่ผู้เขียนอ้างอิงไว้ในเอกสารการสอน คุตวิชา ซึ่งอาจอยู่ในลักษณะเชิงอรรถท้ายหน้า ท้ายเรื่อง หรือบรรณานุกรม หรือหนังสืออ้างอิง หรือหนังสือประกอบการค้นคว้า หรือแหล่งที่มา อย่างใดอย่างหนึ่ง

เอกสารการสอนคุตวิชา หมายถึง เอกสารการสอนคุตวิชาของสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งเป็นสื่อการสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่อยู่ในรูปหนังสือหรือตำรา ที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง โดยเอกสารการสอนคุตวิชาแต่ละชุดจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 15 หน่วยการสอน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การอ้างอิงวารสารโดยตรง พบว่ามีจำนวนน้อยมากส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่ทำการวิเคราะห์การอ้างอิงแหล่งข้อมูลหลายประเภท โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในทางปฏิบัติของห้องสมุด ในด้านการจัดหาและจัดเก็บ งานวิจัยที่ทำมาแล้วในด้านนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ ประเภท ขอบเขตเนื้อหา วิชา อายุ ภาษาและประเทศที่ผลิตเอกสารที่ได้รับการอ้างอิง ซึ่งโดยมากมักใช้วิทยานิพนธ์ เป็นหน่วยในการวิเคราะห์

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การอ้างอิงแหล่งข้อมูลประเภทต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

ปี พ.ศ. 2524 อารีย์ ชื่นวัฒนา (2524 : 1-36) ได้วิเคราะห์การอ้างอิงของวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย โดยทำการวิเคราะห์การอ้างอิงที่ปรากฏในเชิงอรรถ 1,765 รายการ ของวิทยานิพนธ์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 ถึง พ.ศ. 2522 จำนวน 31 เล่ม เพื่อศึกษาถึงประเภท ขอบเขตเนื้อหาวิชา อายุ ภาษา ประเทศผู้ผลิต และลักษณะของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิงตลอดจนรายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด

ปี พ.ศ. 2526 พรพรรณ โหรีแก้ว (2526 : 1-149) ได้วิเคราะห์การอ้างอิงของวิทยานิพนธ์สาขาวิชาปรัชญาคำสอน โดยวิเคราะห์การอ้างอิงที่ปรากฏในเชิงอรรถ 2,765 รายการ ของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาปรัชญาคำสอน ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย

ของประเทศไทย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2511 ถึง 2524 จำนวน 89 เล่ม เพื่อศึกษา ประเภท
ขอบเขตเนื้อหาวิชา ภาษา อายุ ประเทศผู้ผลิตและรายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด

ในปีเดียวกันนี้ มุกดา ชื่อมาก (2526 :1-134) ได้วิเคราะห์การอ้างอิงในเอกสาร
วิจัย ส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร โดยศึกษาจากรายการอ้างอิงในเชิง-
อรรถ และบรรณานุกรมที่ปรากฏในเอกสารวิจัยส่วนบุคคล 9,737 รายการ ของนักศึกษาวิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร ตั้งแต่รุ่นที่ 19 ประจำปีการศึกษา 2519-2520 จนถึงรุ่นที่ 23 ประจำปี
การศึกษา 2523-2524 จำนวน 331 เล่ม เพื่อศึกษาประเภท ขอบเขตเนื้อหาวิชา อายุ และ
ภาษาของเอกสารที่นำมาอ้างอิง

ปี พ.ศ. 2528 วรณีย์ ลุนทรวิณิต (2528 :1-217) ได้วิเคราะห์การอ้างอิงใน
เอกสารการสอนชุดวิชา สาขาวิชาศึกษาคำศัพท์ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ตั้งแต่
ภาค 1 ปีการศึกษา 2523 ถึงภาค 2 ปีการศึกษา 2526 จำนวน 36 ชุดวิชา เพื่อศึกษาขอบเขต
เนื้อหาวิชา อายุ และภาษาของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิง

ในปีเดียวกันนี้ พรพรรณ เลาสักขณะเลิศ (2528 :1-131) ได้วิเคราะห์การอ้างอิง
ที่ปรากฏในบทความในวารสารทางสังคมศาสตร์ 7 รายการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524-2526 ได้แก่
วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วารสารรามคำแหง วารสารสังคมศาสตร์ วารสารธรรม-
ศาสตร์ วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ สังคมศาสตร์ และสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ รวมจำนวน
ทั้งสิ้น 170 บทความ โดยวิเคราะห์การอ้างอิงที่ปรากฏในเชิงอรรถท้ายหน้า หรือรายการอ้างอิง
ท้ายบทความ เพื่อศึกษาถึงประเภท ขอบเขตเนื้อหาวิชา อายุ ภาษา ประเทศที่ผลิตเอกสารและ
รายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด

จากผลงานดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัยในด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ประเภทของ เอกสารที่ได้รับการอ้างอิง

จากผลการวิจัยของอารีย์ ยืนวัฒนา และพรพรรณ เลาสักขณะเลิศ พบว่าหนังสือ
เป็นเอกสารที่ผู้เขียนอ้างอิงมากที่สุด และวารสาร เป็นสิ่งพิมพ์ที่ได้รับการอ้างอิงในอันดับรองลงมา
ในขณะที่พรพรรณ โพรแก้ว พบว่าวารสาร เป็นสิ่งพิมพ์ที่ได้รับการอ้างอิง เป็นอันดับสามรองจาก
รายงานการวิจัยและหนังสือ ส่วนวรณีย์ ลุนทรวิณิต พบว่า วารสาร เป็นสิ่งพิมพ์ที่ได้รับการอ้างอิง
เป็นอันดับสี่รองจากหนังสือ สิ่งพิมพ์รัฐบาลและวิทยานิพนธ์ ส่วนมุกดา ชื่อมาก พบว่า เอกสารที่ได้
รับการอ้างอิงมากที่สุดคือสิ่งพิมพ์รัฐบาล และวารสาร เป็นสิ่งพิมพ์ที่ได้รับการอ้างอิง เป็นอันดับสาม

รองจากหนังสือ

2. ขอบเขตเนื้อหาวิชาของ เอกสารที่ได้รับการอ้างอิง

สำหรับขอบเขตเนื้อหาวิชาของ เอกสารที่ได้รับการอ้างอิง ผู้วิจัยทั้ง 5 ราย พบว่ามีขอบเขตเนื้อหาวิชาเดียวกันกับประชากรที่ใช้ศึกษา กล่าวคือ พระพรหม โพธิ์แก้ว พบว่า ร้อยละ 90 ของการอ้างอิงทั้งหมดมีเนื้อหาทางสังคมศาสตร์ อารีย์ ชื่นวัฒนา พบว่า ร้อยละ 67 ของ เอกสารที่ได้รับการอ้างอิงมีเนื้อหาในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ในขณะที่ วรณีย์ ลุนทรวิจิตร พบว่า เอกสารที่มีขอบเขตเนื้อหาวิชา เกี่ยวกับการศึกษาได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.93 ส่วนพระพรหม เลาสักขณเสิศ พบว่า เอกสารที่มีเนื้อหาทางด้านเศรษฐศาสตร์ได้รับการอ้างอิงสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 34.63 และมุกดา ชื่อมาก พบว่า เอกสารที่ถูกนำมาอ้างอิงอยู่ในขอบเขตเนื้อหาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.06

3. อายุของ เอกสารที่ได้รับการอ้างอิง

ในการศึกษาอายุของ เอกสารที่ได้รับการอ้างอิง ผู้วิจัยทั้ง 5 ราย พบผลตรงกันว่า เอกสารที่ได้รับการอ้างอิงมากจะมีอายุอยู่ในช่วง 0-5 ปี และรองลงมา เป็นเอกสารที่มีอายุในช่วง 6-10 ปี

4. ภาษาของ เอกสารที่ได้รับการอ้างอิง

อารีย์ ชื่นวัฒนา พระพรหม โพธิ์แก้ว และพระพรหม เลาสักขณเสิศ พบผลตรงกัน ว่า เอกสารภาษาอังกฤษเป็นเอกสารที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67, 63 และ 60 ตามลำดับ ในขณะที่ มุกดา ชื่อมาก และ วรณีย์ ลุนทรวิจิตร พบว่า เอกสารภาษาไทย ได้รับการอ้างอิงมากกว่าเอกสารภาษาอังกฤษคิดเป็นร้อยละ 78.50 : 21.50 และ 64.85 : 35.15 ตามลำดับ

5. ประเทศที่ผลิตเอกสาร

พระพรหม โพธิ์แก้ว และพระพรหม เลาสักขณเสิศ ได้ศึกษาถึงประเทศที่ผลิต เอกสาร พบว่า เอกสารที่ได้รับการอ้างอิง เป็นเอกสารที่ตีพิมพ์ในประเทศไทยมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 47 และ 44.82 ตามลำดับ รองลงมา เป็นเอกสารที่ตีพิมพ์ในประเทศสหรัฐอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 37.77 และ 33.66

6. การเปรียบเทียบเอกสารที่ได้รับการอ้างอิง กับเอกสารที่มีอยู่ในห้องสมุด

จากงานวิจัยของมุกดา ชื่อมาก พบว่ามีเอกสารที่ได้รับการอ้างอิงอยู่ในห้องสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เพียงร้อยละ 37.60

7. การศึกษารายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด

พรวรรณ โหริแก้ว พบว่า Population Studies เป็นวารสารภาษาอังกฤษ ที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.47 ในขณะที่วารสารประจำการศึกษา เป็นวารสารภาษาไทยที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.73 สำหรับพรพรรณ เลาสักขณเลิศ พบว่า วารสารดัชนีการบริหารศาสตร์ เป็นวารสารภาษาไทยที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.80 ของปริมาณการอ้างอิงวารสารทั้งหมด และ Public Administration Review เป็นวารสารภาษาอังกฤษที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 8.23 ส่วนอารีย์ ชื่นวัฒนา พบว่าวารสารภาษาไทยที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดคือ วารสารห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 5.65 ของปริมาณการอ้างอิงวารสารทั้งหมด และ College & Research Libraries เป็นวารสารภาษาอังกฤษที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 23.50

นอกจากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์การอ้างอิงแหล่งข้อมูลประเภทต่าง ๆ ที่กำลังอยู่ระหว่างดำเนินการดังนี้

กมลรัตน์ ตัณฑ์เกียร ได้วิเคราะห์การอ้างอิงในวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยวิเคราะห์การอ้างอิงที่ปรากฏในบรรณานุกรมของวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2518-2526 จำนวน 32 เล่ม และงานวิจัยของอาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาโท ตั้งแต่ พ.ศ. 2518-2526 จำนวน 150 เรื่อง เพื่อศึกษา ความถี่ ขอบเขตเนื้อหาวิชา อายุ และภาษาของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิง

ยุศรี ปุคณวนิช ได้วิเคราะห์การอ้างอิงของวิทยานิพนธ์ สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยวิเคราะห์การอ้างอิงที่ปรากฏในเชิงอรรถของวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2512-2525 จำนวน 109 เล่ม เพื่อศึกษา ความถี่ ขอบเขตเนื้อหาวิชา อายุ และภาษาของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิง

สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์การอ้างอิงวารสารโดยตรง คือ งานวิจัยของ พูลสุข ปรวิตรวรพุดิ (2526 : 1-356) ซึ่งวิเคราะห์การอ้างอิงวารสารของวิทยานิพนธ์สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ โดยวิเคราะห์การอ้างอิงวารสารที่ปรากฏในเชิงอรรถ 2,662 รายการของวิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 จนถึงสิ้นปี พ.ศ. 2523 จำนวน 344 เล่ม เพื่อศึกษาขอบเขตเนื้อหาวิชา อายุ ภาษา และรายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิง รวมทั้งเปรียบเทียบวารสารที่ได้รับการอ้างอิงกับวารสารที่มีในห้องสมุด คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่าวารสารที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.79 ของจำนวนบทความทั้งหมดที่ได้รับการอ้างอิง ในการวิเคราะห์อายุของวารสารที่ได้รับการอ้างอิง พบว่าวารสารที่มีอายุในช่วงเวลา 6 ปี ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด สำหรับภาษาของวารสารที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ วารสารภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 66.75 รองลงมาได้แก่วารสารภาษาไทย ได้รับการอ้างอิงร้อยละ 32.76 และที่เหลืออีกร้อยละ 0.49 เป็นการอ้างอิงวารสารภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ในการเปรียบเทียบวารสารที่ได้รับการอ้างอิง กับวารสารที่มีในห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ พบว่าห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวารสารภาษาไทยที่ได้รับการอ้างอิง 39 รายการ คิดเป็นร้อยละ 25.66 ในขณะที่ ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มี 62 รายการ คิดเป็นร้อยละ 40.79 ส่วนวารสารภาษาต่างประเทศที่ได้รับการอ้างอิง ปรากฏว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มี 46 รายการ คิดเป็นร้อยละ 17.49 และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มี 96 รายการ คิดเป็นร้อยละ 36.50

นอกจากงานวิจัยของ พูลสุขแล้ว ยังมีงานวิจัยของ กิ่งแก้ว วัฒนาเดชาพร ที่กำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการ ซึ่งทำการวิเคราะห์การอ้างอิงวารสารในวิทยานิพนธ์และรายงานการวิจัยของอาจารย์ คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยวิเคราะห์การอ้างอิงที่ปรากฏในบรรณานุกรมของวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2517-2526 จำนวน 148 เล่ม และของรายงานการวิจัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515-2526 จำนวน 48 เล่ม รวม 196 เล่ม เพื่อศึกษารายชื่อขอบเขตเนื้อหาวิชา อายุและภาษาของวารสารที่ได้รับการอ้างอิง และเพื่อเปรียบเทียบรายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิงกับรายชื่อวารสารที่มีอยู่ในห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง รายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิงในวิทยานิพนธ์ กับรายชื่อ

วารสารที่ได้รับการอ้างอิงถึงในรายงานการวิจัย

งานวิจัยในต่างประเทศ

ในต่างประเทศ การวิเคราะห์การอ้างอิงได้ทำกันอย่างกว้างขวางมาเป็นเวลานาน และในปัจจุบันก็ยังมีการศึกษาในด้านนี้อยู่ โดยพัฒนาเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการวิจัย เพื่อให้ผลการวิจัยมีความเที่ยงตรงยิ่งขึ้น สำหรับจุดมุ่งหมายในการศึกษาเป็นไปในแนวเดียวกับงานวิจัยในประเทศไทย กล่าวคือเป็นการศึกษาเกี่ยวกับ ประเภท ขอบเขตเนื้อหาวิชา อายุ ภาษาและประเทศที่ผลิตเอกสารที่ได้รับการอ้างอิง เพื่อนำผลที่ได้รับมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานห้องสมุดให้สามารถสนองความต้องการของผู้ใช้

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การอ้างอิงวารสารโดยเฉพาะ พบว่ามีผู้ศึกษาวิจัยดังนี้

ปี ค.ศ. 1973 ยอร์ช แลมเบอร์ส และเจมส์ เอส. ฮิลเลย์ (Chambers and Healey 1973 : 379-410) ได้วิเคราะห์การอ้างอิงวารสารในวิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาวิชาการศึกษา จำนวน 112 เล่ม และสาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 56 เล่ม ของมหาวิทยาลัยโรดไอแลนด์ (Rhode Island) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1959-1968 เพื่อศึกษารายชื่อบทความและวารสาร ความถี่ และอายุของวารสารที่ได้รับการอ้างอิง โดยนำรายชื่อวารสารที่ได้จากการวิจัยมาเปรียบเทียบกับรายชื่อวารสารที่ห้องสมุดมี พร้อมทั้งเปรียบเทียบงบประมาณในการจัดหาและการดำเนินงานวารสารโดยใช้วิธีทางสถิติและเศรษฐศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อวัดความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าของวารสารกับการใช้วารสารในห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยมีสมมุติฐานว่าการใช้วารสารในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ สามารถใช้วัดหรือแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของวารสารต่อการวิจัยได้

ปี ค.ศ. 1978 เอ. โอมอรูยี (Omoruyi 1978 : 172-177) ได้วิเคราะห์การอ้างอิงบทความวารสารในวิทยานิพนธ์ของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยโอบาดาน (Ibadan University) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1965-1970 จำนวน 18 เล่ม เพื่อศึกษารายชื่อวารสาร ความถี่ อายุ ภาษา และประเทศผู้ผลิตวารสารที่ได้รับการอ้างอิง

ปี ค.ศ. 1980 แมทเธอริน ดับเบิลยู. แมคเคน และ เจมส์ ฮี. โบบิค (Mc Cain and Bobick 1981 : 257-267) ได้ศึกษาการใช้วารสารของอาจารย์และนักศึกษาภาควิชาชีววิทยา มหาวิทยาลัยเทมเปิล (Temple University) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การอ้างอิงวารสารใน

สิ่งพิมพ์ของอาจารย์ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทปฏิบัติ และผลงานเขียนของนักศึกษาระดับปริญญาเอก
 ชั้นปีที่ 2 ระหว่างปี ค.ศ. 1975-1977 จำนวน 152 เล่ม เพื่อศึกษา รายชื่อวารสาร ความถี่
 และอายุของวารสารที่ได้รับการอ้างอิง ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาบอกรับวารสาร
 การงดรับวารสาร และการเย็บเล่ม

ปี ค.ศ. 1981 ริชาร์ด กริสคอม (Griscom 1983 : 35-52) ได้ศึกษาการใช้
 วารสารทางด้านดนตรี โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การอ้างอิงวารสารในวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาดนตรี
 ของมหาวิทยาลัยอินเดียนา ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1975-1980 จำนวน 57 เล่ม

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปผลการวิจัยด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ความถี่ของวารสารที่ได้รับการอ้างอิง

แอมเบอร์ลี และ ฮิลเลย์ (Chambers and Healey) พบว่า ในจำนวน
 การอ้างอิงทั้งหมด 7,027 ครั้ง วารสารที่ได้รับการอ้างอิง 2,198 ครั้ง จากวารสาร 506
 รายการ ในขณะที่ โอโมรูยิ (Omoruyi) พบว่ามีการอ้างอิงบทความ 825 บทความ จาก
 วารสาร 203 รายการ ส่วนแมคเคนและโบบิค (Mc Cain and Bobick) พบว่า วารสารได้
 รับการอ้างอิง 3,739 ครั้ง 336 รายการ จากจำนวนการอ้างอิงทั้งหมด 4,155 ครั้ง คิดเป็น
 ร้อยละ 91 ของรายการอ้างอิงทั้งหมด สำหรับกริสคอม (Griscom) พบว่ามีการอ้างอิงวารสาร
 ร้อยละ 30 ของรายการอ้างอิงทั้งหมด

2. อายุของวารสารที่ได้รับการอ้างอิง

จากผลของงานวิจัยทั้ง 4 เรื่อง พบว่าอายุของวารสารที่ได้รับการอ้างอิง
 แตกต่างกันดังนี้ แอมเบอร์ลีและฮิลเลย์ พบว่า วิทยานิพนธ์ทางการศึกษา อ้างถึงวารสารตั้งแต่
 ปี ค.ศ. 1900 เป็นต้นมา ส่วนวิทยานิพนธ์สาขาวิชาภาษาอังกฤษอ้างอิงวารสาร เก่ากว่านั้นคือ
 ก่อนปี ค.ศ. 1900 ในขณะที่โอโมรูยิ และแมคเคนและโบบิค พบว่าอายุโดยเฉลี่ยของวารสาร
 ที่ได้รับการอ้างอิงคือ 9 และ 8 ปี ตามลำดับ สำหรับกริสคอม พบว่าจำนวนร้อยละ 43 ของ
 วารสารที่ได้รับการอ้างอิงเป็นวารสารที่มีอายุตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 และมีอัตราการใช้
 วารสารเก่าสูงมาก

3. ภาษาของวารสารที่ได้รับการอ้างอิงถึง

จากงานวิจัยของโอโมรุชิ พบว่าบทความวารสารภาษาอังกฤษ ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 98.709 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 1.291 เป็นบทความภาษาฝรั่งเศสและภาษาเยอรมัน

4. ประเทศที่ผลิตวารสาร

โอโมรุชิ พบว่าวารสารที่ได้รับการอ้างอิงผลิตจากประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักรและไนจีเรีย คิดเป็นร้อยละ 38.498, 28.991 และ 19.484 ตามลำดับ

5. การเปรียบเทียบวารสารที่ได้รับการอ้างอิงกับวารสารที่มีอยู่ในห้องสมุด

แฮมเบอร์สและฮิลเลย์ ได้เปรียบเทียบรายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิงกับรายชื่อวารสารที่มีอยู่ในห้องสมุด มหาวิทยาลัยโรดไอแลนด์ พบว่า จากจำนวนวารสารที่ได้รับการอ้างอิง 506 รายการ มีอยู่ในห้องสมุด ๓ 318 รายการ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าวารสารเป็นสิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากมักได้รับการอ้างอิงมากในงานเขียนประเภทต่าง ๆ และมักได้รับการอ้างอิงเป็นอันดับแรก หรืออันดับ 2 รองจากสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น วารสารใหม่ที่มีอายุในช่วง 0-5 ปี จะได้รับการอ้างอิงมาก และวารสารที่ได้รับการอ้างอิงส่วนใหญ่จะเป็นภาษาอังกฤษ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางที่นิยมใช้กันทั่วไป และวารสารวิชาการที่ผลิตเป็นภาษาอังกฤษมีเป็นจำนวนมาก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย